

*** ધોરણ - 12 તત્વજ્ઞાન (136) ***

ક્રમ	પ્રકરણ નં. અને નામ	અભ્યાસક્રમમાં રાખેલ મુદ્દાઓ	અભ્યાસક્રમમાંથી ચાલુ વર્ષ માટે બાદ કરેલ મુદ્દાઓ	રીમાર્ક્સ
1	1 - વિધાનના રૂપો અને તેના પ્રકારો	1. સાદું વિધાન, સંયુક્ત વિધાન, તાર્કિક કારકો, વિધાનપરક અચલો, વિધાનપરક પરિવર્તી. 2. ‘~’, ‘&’, ‘V’, ‘→’ અને ‘←→’ એ મૂળભૂત પાંચ તાર્કિક કારકોનું સ્વરૂપ. 3. જટિલ સંયુક્ત વિધાનો અને તેના પ્રકારો. 4. કારકોનું ક્ષેત્ર, સર્વોપરી કારક અને કૌંસનો ઉપયોગ 5. સત્યતાકોષ્ટક દ્વારા સત્યતામૂલ્ય નિશ્ચિત કરવા માટેની પદ્ધતિ. જટિલ સંયુક્ત વિધાનો માટેના સત્યતાકોષ્ટક રચો અને તેની સમજૂતી આપો. (મનોયત્ન - 1.1 થી મનોયત્ન- 1.4 અભ્યાસક્રમમાં રાખેલ છે.)	1. વિધાન માટેના રૂપો અને તેમનાં સ્થાનાપત્તિનિર્દેશનો. 2. વિધાન માટેના રૂપના પ્રકારો વિધાન માટેનું તદેવર્થક રૂપ, વિધાન માટેનું સ્વ-વ્યાધાતી રૂપ, વિધાન માટેનું પરાયત રૂપ 3. વિધાન માટેના રૂપનો પ્રકાર નક્કી કરવાની સત્યતાકોષ્ટકની પ્રત્યક્ષ રીત	મનોયત્ન-1.5 અને મનોયત્ન 1.6 અભ્યાસક્રમ માંથી બાદ કરેલ છે.
2	2 - દલીલનું રૂપ અને દલીલનું પ્રામાણ્ય	1. દલીલ માટેનું રૂપ 2. દલીલ માટેના રૂપનું સ્થાનાપત્તિનિર્દેશન 3. પ્રમાણભૂત દલીલ અને અપ્રમાણભૂત દલીલની લાક્ષણિકતા 4. દલીલનું પ્રામાણ્ય નિશ્ચિત કરવા માટેની સત્યતાકોષ્ટકની પ્રત્યક્ષ રીત. દલીલની પ્રાતીક રજૂઆત કરો અને સત્યતાકોષ્ટકની પ્રત્યક્ષ રીતનો ઉપયોગ કરીને તેમનું પ્રામાણ્ય નક્કી કરો. સત્યતાકોષ્ટકની પ્રત્યક્ષ રીતનો ઉપયોગ કરીને દલીલનું પ્રામાણ્ય નક્કી કરો.		મનોયત્ન – 2.1 અભ્યાસક્રમમાંથી બાદ કરેલ છે.

3	3 - અનુમાનના નિયમો	1. ‘~’, ‘&’, ‘V’, ‘→’ અને ‘←→’ ને લગતા અનુમાનના આઠ નિયમોના કથન, રૂપ અને સંક્ષેપ.	1. ‘~’, ‘&’, ‘V’, ‘→’ અને ‘←→’ ને લગતા અનુમાનના આઠ નિયમોના સમર્થન, દલીલના રૂપનો સત્યતેકોષ્ટક અને દલીલના રૂપનું પ્રામાણ્ય. 2. અનુમાનના નિયમોને લગતી રૂપલક્ષી સાબિતીઓની સમજૂતી અને તેને લગતાં મનોયત્નો	રૂપલક્ષી સાબિતી રચવાની નથી. મનોયત્ન - 3.1 અભ્યાસક્રમમાંથી બાદ કરેલ છે.
4	4 - નિરૂપાધિક સંવિધાન	1. નિરૂપાધિક વિધાનની વ્યાખ્યા અને બંધારણ 2. નિરૂપાધિક વિધાનના પ્રકારો. 3.. નિરૂપાધિક સંવિધાન વ્યાખ્યા અને બંધારણ 4. નિરૂપાધિક સંવિધાનની આકૃતિ અને ભેદની સમજૂતી	1. નિરૂપાધિક વિધાનના પદોની વ્યાપ્તિ 2. વિધાનના અસ્તિત્વલક્ષી ભાવાર્થના સંદર્ભમાં સંવિધાનના નિયમો અને તેમના ભંગથી થતા દોષો.	સંવિધાનના પ્રામાણ્યની તપાસ કરો- એ મુદ્દો અભ્યાસક્રમમાંથી બાદ કરેલ છે.
5	5 - વ્યાપ્તિકરણ અને વૈજ્ઞાનિક અન્વેષણની રીતિઓ	1. વ્યાપ્તિકરણની પ્રક્રિયાની લાક્ષણિકતાઓ 2. વ્યાપ્તિકરણની પ્રક્રિયાના તાત્વિક આધારો 3. સાદી ગણનામૂલક વ્યાપ્તિ અને વૈજ્ઞાનિક વ્યાપ્તિ 4. વૈજ્ઞાનિક દ્રષ્ટિએ કારણનો અર્થ - કારણનો વૈજ્ઞાનિક ખ્યાલ - અર્વાચીન તર્કશાસ્ત્રની દ્રષ્ટિએ કારણનો વૈજ્ઞાનિક ખ્યાલ	1. જી.એસ.મિલે આપેલી વૈજ્ઞાનિક અન્વેષણની રીતિઓ	મનોયત્ન - 5.5 અભ્યાસક્રમમાંથી બાદ કરેલ છે.
6	6 - ભારતીય તર્કશાસ્ત્રમાં અનુમાન	1. પ્રસ્તાવના 2. ન્યાયદર્શનની દ્રષ્ટિએ અનુમાનની વ્યાખ્યા અને તેનું સ્વરૂપ 3. ન્યાયદર્શનના અનુમાનનું બંધારણ (પંચાવયવી અનુમાન) 4. ન્યાયની દ્રષ્ટિએ અનુમાનના પ્રકારો (સ્વાર્થાનુમાન - પરાર્થાનુમાન)	1. વ્યાપ્તિનું સ્વરૂપ અને તેના પ્રકારો - વ્યાપ્તિનું લક્ષણ અને તેના ફલિતાર્થો - વ્યાપ્તિનું સમર્થન કરવાની વિધિ - વ્યાપ્તિના પ્રકારો (સમ વ્યાપ્તિ- અસમ વ્યાપ્તિ) 2. પંચાવયવી અનુમાનની નિરૂપાધિક સંવિધાન સાથે તુલના	મનોયત્ન-6.4 અને મનોયત્ન-6.5 અભ્યાસક્રમમાંથી બાદ કરેલ છે.

7	7 - મૂલ્યમીમાંસા	1. મૂલ્ય એટલ શું? 2. મૂલ્યનું સ્વરૂપ 3. મૂલ્યના પ્રકારો	1. મૂલ્ય તરીકે સત્ય, શિવ અને સુંદરનું સ્વરૂપ 2. સત્યમ્, શિવમ્ અને સુંદરમ્ નો પારસ્પરિક સંબંધ	મનોયત્ન-7.3 અને મનોયત્ન-7.4 અભ્યાસક્રમમાંથી બાદ કરેલ છે.
8	8 - ધર્મનો અર્થ અને ધાર્મિક જીવન	1. ધર્મનો અર્થ 2. ધાર્મિક જીવનનું વિશ્લેષણ: ધાર્મિક જીવનમાં જ્ઞાનનું સ્થાન ધાર્મિક જીવનમાં ભક્તિનું સ્થાન ધાર્મિક જીવનમાં નીતિનું સ્થાન ધાર્મિક જીવનમાં વૈરાગ્યનું સ્થાન	1. ધાર્મિક જીવનનું મહત્વ	મનોયત્ન-8.3 અભ્યાસક્રમમાંથી બાદ કરેલ છે.
9	9 - જગતના વિદ્યમાન ધર્મો	1. જગતના વિદ્યમાન ધર્મોનો સંક્ષિપ્ત પરિચય 2. ધર્મગ્રંથો (શાસ્ત્રો) અને તેના અભ્યાસનું મહત્વ 3. સર્વધર્મના નૈતિક સિદ્ધાંતો	1. સર્વ ધર્મોની તાત્વિક એકતા 2. સર્વ ધર્મ સમભાવ	મનોયત્ન-9.4 અને મનોયત્ન-9.5 અભ્યાસક્રમમાંથી બાદ કરેલ છે.
10	10 - આત્મસાક્ષાત્કારની વૈજ્ઞાનિક પદ્ધતિ : યોગ	1. યોગનો અર્થ 2. યોગ : એક જીવન દ્રષ્ટિ 3. અષ્ટાંગયોગ : યમ, નિયમ, આસન, પ્રાણાયામ, પ્રત્યાહાર, ધારણા, ધ્યાન, સમાધિ (મનોયત્ન - 10.5 અભ્યાસક્રમમાં રાખેલ છે.)	1. ચિત્તની અવસ્થાઓ : ક્ષિપ્ત, મૂઢ, વિક્ષિપ્ત, એકાગ્ર, નિરુદ્ધ 2. યોગાભ્યાસી માટે આહાર- વિહાર- દિનચર્યા	મનોયત્ન-10.3 અને મનોયત્ન-10.4 અભ્યાસક્રમમાંથી બાદ કરેલ છે.